

Ю. В. Лисецька
м. Житомир

КОМУНІКАТИВНО-ДИСКУРСИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРАГМАТИЧНИХ МАРКЕРІВ У РАНЬООНОВОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Спрямованість мовознавчих досліджень на вивчення різновидів дискурсу, актуалізує окремий розгляд застосування дискурсивних одиниць (дискурсивних маркерів) як його невід'ємної частини. ДМ визначаються як дискурсивно-дейктивні одиниці (Е. Траугот), найважливіша мета яких – сигналізувати про коментар [8]. О. Котов вважає, що ДМ – це елементи мовлення, що втратили лексичне значення та не вносять додаткову інформацію, а виконують розрізняючу і розподільну функції в мовленнєвих актах [1]. Б. Фрейзер визначає ДМ як функціональний клас висловлень в будь-якій мові й називає їх "прагматичними маркерами" [7 : 23].

Значення речення, тобто інформація, закодована лінгвістичними виразами, поділяється на дві окремі частини. З одного боку, речення передає пропозицію (*state of the world*), яку мовець хоче донести до адресата. Ця частина речення вважається пропозиційним змістом (*content meaning*). З іншого боку, "не пропозиційна" частина значення речення аналізується різними видами сигналів, які дослідник називає прагматичними маркерами. Ці прагматичні маркери лінгвістично кодують повідомлення і сигнализують про комунікативні наміри мовця [6 : 167–168]. Тому розвиток досить нового комунікативно-дискурсивного підходу у лінгвістиці дозволяє проаналізувати особливості функціонування прагматичних маркерів.

Розглянемо наявність прагматичних дискурсивних маркерів на основі класифікації Б. Фрейзера [6: 167–168], у працях представника ранньоновоанглійського періоду теолога Томаса Брауна:

(1) *I hold that the devil doth **really** possess some men; the spirit of melancholy others...* [5].

Метапрагматичний ДМ **really** належить до класу маркерів-коментарів і вказує на визначення напрямку руху нової інформації у реченні, передає оцінку достовірності повідомлення.

(2) ***Although** not improbably conjectured, that the double sepulture, or burying-place of Abraham, had in it such intention* [3].

У прикладі (2) дискурсивний конектор **although** (*discourse markers*) сигналізує про контрастивні зв'язки між частинами висловлення.

(3) *The whole creation is a mystery, and **particularly** that of man* [5].

ДМ **particularly** деталізує базове повідомлення і наголошує на зв'язок із контекстом.

Ранньоновоанглійський теологічний дискурс характеризується використанням декількох ДМ навіть у межах одного речення:

(4) *If thou must needs rule, be Zeno's king, **and** enjoy that empire which every man gives himself... the iterated injunctions of Christ unto humility, meekness, patience,*

*and that despised train of virtues, cannot **but** make pathetic impression upon those who have well considered the affairs of all age...[4].*

(5) ***Thus** Socrates was content that his friends should bury his body, so they would not think they buried Socrates; **and**, regarding only his immortal part, was indifferent to be burnt or buried [3].*

(6) ***But** the practice of burning was **also** of great antiquity, **and** of no slender extent [3].*

(7) ***And** such as by tradition **or** rational conjecture held any hint of the final pyre of all things; **or** that this element at last must be too hard for all the rest; might conceive most naturally of the fiery dissolution [3].*

ДМ *and, or, also* у прикладах (4), (5), (6) і (7) вносять додаткові значення в контекст, а ДМ *but, thus, though* вказують на протиставлення суміжних пропозицій.

Таким чином, під час дослідження ДМ на перший план виходять їхні комунікативно-дискурсивні характеристики. Оскільки ДМ знаходяться у фокусі розвідки лінгвістичних студій, то окремі класи потребують подальшого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Котов А. Особенности функционирования дискурсивных маркеров [Електронний ресурс] / А. Котов. – Режим доступу: <http://www.ncstu.ru>
2. Лисецька Ю. В. Диференційні ознаки дискурсивних маркерів / Ю. В. Лисецька // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Випуск 2 (84) . – Серія: Філологічні науки. – Житомир, 2016. – С. 79–82.
3. Browne Thomas Hydriotaphia [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/browne/hydriotaphia.html>
4. Browne T. Letter to a Friend [Електронний ресурс] / Thomas Browne. – Режим доступу: <http://www.luminarium.org/renascence-editions/browne/letter.html>
5. Browne Thomas Religio Medici [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.luminarium.org/renascence-editions/browne/medici.html
6. Fraser B. Pragmatic markers [Text] / B. Fraser // Pragmatics 6 (2). – 1996. – P. 318. (9).
7. Fraser B. What are discourse markers? / B. Frase // Journal of pragmatics. – 1999. – Vol. 31. – P. 931–952.
8. Traugott E. The role of the development of discourse markers in a theory of grammaticalization [Електронний ресурс] / E. Traugott. – Режим доступу: http://www.wata.cc/forums/uploaded/136_1165014660.pdf